

Miljømærker – Fup eller fakta

Grakom Dagen

5. april 2019

Carsten Bøg, cb@grakom.dk

Er miljømærker fup eller fakta?

- Fup, hvis der ikke er overensstemmelse mellem mærkets effekt og markedsføring
- Fakta, hvis der er overensstemmelse
- Miljømærker påvirker vores valg og vores valg påvirker virksomhederne
- Vi påvirker miljø og klima gennem vores til- og fravalg
- Men, hvordan vælger vi de rigtige produkter til og de andre fra? – når alle mærker iklæder sig begrebet bæredygtigt eller måske endda 100% bæredygtigt

Om begrebet "Bæredygtighed"

Et miljømærke der markedsføres som:

- "100 % bæredygtigt" → er fup
- "Bæredygtigt" → er vildledende
- "Mere bæredygtigt fordi..." → er måske fakta

Hvordan defineres ”bæredygtighed”

- I økosystemer defineres det som biologiske systemers evne til at bevare en tilfredsstillende grad af diversitet og produktivitet
- I ”Menneskeverdenen” læner vi os op ad FNs definition
 - Menneskerettigheder
 - Arbejdstagerrettigheder og arbejdsmiljø
 - Miljø
 - Anti-korruption

De 4 søjler definerer samlet set begrebet bæredygtighed

Hvad siger lovgivningen

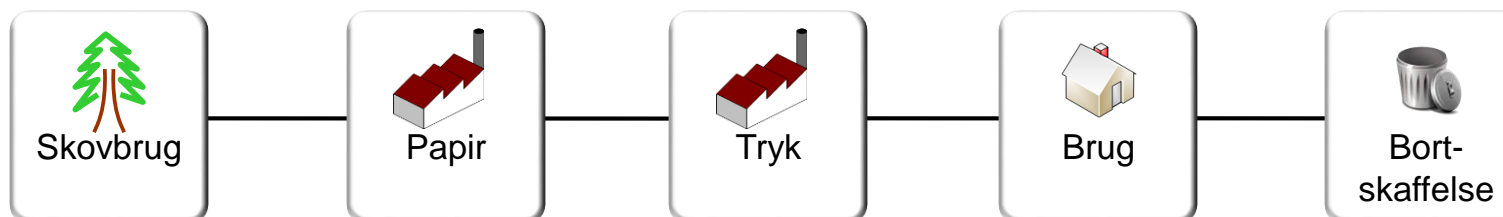
- *”Erhvervsdrivende må ikke anvende vildledende eller urigtige angivelser eller udelade væsentlige informationer...”*
- *”Rigtigheden af angivelser om faktiske forhold skal kunne dokumenteres.”*
- *”Dokumentationen skal være fyldestgørende, hvilket normalt indebærer, at påstandene skal kunne underbygges af udtalelser eller undersøgelser fra uafhængige instanser med anerkendt faglig kompetence. Hvis der er betydelig uenighed eller tvivl inden for sagkundskaben om miljøeffekten eller den etiske dimension, må den erhvervsdrivende oplyse herom på en afbalanceret måde eller helt afstå fra at markedsføre budskabet”*

Forbrugerombudsmandens vejledning om anvendelse af begrebet bæredygtighed

- Begrebet bæredygtighed skal bruges i relation til en kontinuerlig proces
- Generelle accepterede krav til miljø og etik skal overvåges
- Fremstillet under gode arbejdsforhold og med fokus på klima, levetid og helbred
- Hele produktkæden skal illustreres, og prioriteterne skal ridses op
- Et aspekt må ikke undertrykke et andet
- Al viden og dokumentation skal baseres på tredjepartsreferencer

Nu til sagen

Et effektivt miljømærke skal være baseret på en analyse af livscyklus

- Der giver et overblik over den samlede miljøbelastning
- Der gør det muligt at prioritere de væsentlige miljøforhold
- Med henblik på at sikre en optimal relevant miljøindsats

Væsentlige miljøforhold for tryksager er velundersøgte

- Drivhuseffekt
- Biodiversitet
- Ozonlagsnedbrydning
- Fotokemisk ozondannelse
- Forsuring
- Næringsalte
- Human toksicitet
- Økotoksicitet
- Affald, volumen
- Affald, farligt
- Affald, slagge og aske

Relevante indsatsområder for tryksager og emballager

- Energi - valg af papir og energieffektivitet
- Materialeffektivitet og spildstyring
- Genanvendelse
 - Design, med henblik på optimering i forhold til følgende "hierarki":
 1. Genanvendelse
 2. Forbrænding
 3. Kompostering
 4. Deponi
- Sporbarhed for papir, karton (og andre substrater)

Benchmarking af miljøpræstation						Miljø/ energi ledelse	CSR- kodeks
Er kriterierne specifikke for aktiviteten?	●	●	●	●	●	●	●
Er kriterierne livscyklusbaseret?	●	●	●	●	●	●	●
Er der krav til materialeeffektiviteten?	●	●	●	●	●	●	●
Er der krav til energieffektiviteten?	●	●	●	●	●	●	●
Er der krav til biodiversiteten?	●	●	●	●	●	●	●
Er der dokumentationskrav til genanvendelse?	●	●	●	●	●	●	●
Er der krav til de 4 bæredygtighedssøjler?	●	●	●	●	●	●	●

Grakoms forslag til revision af ”Svanen” version 6

- ”Klimakrav” til papir - ClimateCalc
- Designkrav med henblik på optimering af genanvendelse
- Råvarekrav – udvalgte relevante kemikalier
- Genanvendelseskrav – test eller anden dokumentation
- Energi- og materialeeffektivitet i alle processer, specielt papirproduktionen
- Biodiversitet gennem bl.a. valg af sporbarhedsmærker – FSC eller PEFC

Vær kritisk – stil spørgsmål – forlang dokumentation

Et tilvalg er altid et fravalg

Både miljø og forretning vinder på tilvalg af de mest miljørigtige produkter

For spørgsmål eller yderligere dokumentation kontakt:

Carsten Bøg

cb@grakom.dk eller tlf. 20123413

Bionedbrydning er tabte ressourcer i et industrisamfund

